

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

LII [i. e. LIII]. An fiat, sitque Transubstantiatio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

si Composita sit si; vt vxor Lothi desit cōpositum esse: Si partes eius sint cōpositæ; desinant partes esse: vt fit in Euch. 2. Vt Res alia succedat in locū desiti: cæteroquin foret Corruptio, aut Annihilatio: cum termin^o actionis esset, Non esse rei. 3. Sit Connexio desitionis vnius & successio- nis alterius, ita vt vi Desitionis fiat Successio. Quia sine Cōnexionē non esset Vna actio, quæ Conuersio dicitur; sed duæ, se concomitantes per accidēs, sc. Annihilatio vni^o, & Creatio alterius. 4. Sit Possiuius terminus tā à quo, quā ad quem. Alioquin Eucharistica Conuersio nil differret ab Naturali, ab Creatione, ab Annihilatione; vt in quibus datur priuatio forme, non mutatio instantanea vnius in aliud.

II. Ad verā Conuersionem sat est; Vnum alteri succedere; siue id producat, siue adducatur; seu quoquo modo fiat. Conuersio n. triplex est. 1. Productiua; si terminus ad quē non existens producat, vt aqua vinū facta est. 2. Adductiua; si terminus ad quē existat; sed non ibi, vbi est terminus ad quem: Vt in nutritione, forma cibi desinit, & in materia cibi incipit esse anima, non producit. 3. Consecratiua; si terminus ad quē, & terminus à quo simul eodem in loco existant, V.g. duo corpora sese penetrent altero in aliud verso, vi diuina: Vt in Eucharistia.

III. Subiectum, in quo recipitur hæc Cōuersionis actio, est partim Panis, vt in quo substācialiter Mutato recipitur: Corpus Christi partim, vt in quo Adducto recipitur sub speciebus; sicq; Corpus Christi acquirit Esse Sacramētale per Transubstantiationem. Ex his corruunt signenta Lutheri, & asseclarum.

QVÆSTIO LIII.
An fiat, siq; Transubstantiatio?

LUTHERANI, vt supra liquet, hanc possibilem et seannuunt; probabilemque putant: at improbabiliorem Scripturis asserunt: Tenent Corpus Christi esse in, sub, cum pane. De Vbiquitate infra.

CALVINVS Inst. l. 4. c. 17. §. 12. 13. 14. 20. omnēsque Caluiniſtæ execiantur Transubstantiationem: canitque triumphum contra nos Calvinus, pro sua Meronymia.

SVADENT istis, quæ Kemnitiuſ ex Luth. & Caluino collegit. 1. Vox Transubstantiatio noua, barbara est: ergo & res. 2. Vox ca, iuxta Andradium, Scotum, &c. non est in Scripturis, nec in Symbolo; nec S. Patres ad eius dogma cogunt: At nil pro articulo fidei recipiendū, nisi in S. Scriptura expressū: ergo nec Transubstantiatio. 3. In Scriptura vocatur Euch. panis ante benedictionem. Mat. 26. Accepit panem: Et d. ipſo ait: Hoc est Corpus meum. Sicut, Lucas & Paulus ait, accepit calicem, benedixit, & dedit: Ergo vt calix vini est calix Sanguinis: ita panis est Corpus Christi. At panis non potest esse corpus, nisi sit panis; nec vinum Sanguis, nisi sit vinum.

4. Euch. est Sacramentum: at, si desit substātia panis, tollitur ratio Sacramēti. 1. Quia Verbum, accedens ad elementum, hoc non annihilat, sed facit Sacramētum; Transubstantiatio autē annihilat panem. 2. Signum visibile panem, facit spectrum panis, & iudicat nos. 3. Tollit analogiam Sacramēti duplicem; Vnam, vt panis nutrit: Alteram, vt ex multis granis constat: ita & Corpore Christi nutrimur, & vnum Corpus efficitur.

5. Petrus Martyr. Dicens, Ioan. 6. Ego sum panis, se non mutauit in panem: ergo dicens, Hoc est Corpus meum, non mutauit panem in Corpus suū. 6. Idem. Non potest panis totaliter desinere, quin annihiletur: ergo non cōuertitur in alā transiens substātiā. Sic & Calvinus. 7. Martyr. Calu. Wicleff. In Concilio Rom. Nicolaus II. de Cons. dist. 2. c. Ego Bereng. dicitur, Panis post Consecrationem est Sacramentum: Est verum naturale Corpus Christi: Et hoc sensualiter manibus tractatur; teritur dentibus: Idque non solum

pp 2 fit

fit in symbolo, sed etiam in Rei veritate. 8. Transubstantiatio aperit fenestram Marcionistis, Valentino, Eutychem, Machom. &c. qui Corpus Christi phantasticum esse fingebant: cum Corpus Christi inuisibiliter volitare per innumera loca doceatur; & sensus falluntur circa sensibilem substantiam, qui panem esse iudicant. &c.

AUTOR. Verè esse Transubstantiationem S. Scriptura docet in meo *Antichristop.* 3. q. 27. 2. Docet errorum circa eam refutatio, in mea *Geneal.* p. 3. q. 13. 3. Docet Antiquitas, Consensus vniuersalis, infra quæst. sequente. 4. Docet *Rationis Congruentia* duplex.

I. Quia, congruum fuit, vt substantia panis abesset. Cur? 1. Quia, cum Corpus Christi maneat sub accidentibus, non vt in vase vel loco; sed vt prius substantia panis; (nisi quod non informet, vti hæc) ideo mouetur ad motum accidentium, & his corruptis, esse ibi desinit. Idcirco, si duæ manerent substantiæ, ambæ haberent ordinem ad accidentia, & ab his, vt signis, demonstrarentur: Et sic tum ordo primarius ad ea esset substantiæ panis, secundarius Corporis Christi: tum etiam Accidentia per se primò demonstrarent substantiam panis, secundariò Corpus Christi: Quia ab illa, non ab hoc informantur, Alitid absurdum foret. 2. Ob venerationem. Nam si duæ essent substantiæ, Ecclesia foret in periculo Idololatriæ. 3. Quia simul manere cibum mentis & ventris non conuenit.

II. Quia congruum & necessarium fuit manere Accidentia panis: 1. Quia si abessent, nullum foret signum sensibile, proinde & Sacramentum nullum. 2. Quia sic maius est meritum fidei. 3. Quia

horror esset Carnem in specie comedere. 4. Quia si totum in totum mutaretur, nilque maneret commune vtrique termino, istud, *Hoc est Corpus meum*, verum esse non posset.

DICO AD I. Vide quæstionem sequentem.

AD II. Falsum est axioma Lutheranum istud: Deinde Andradius hypotheticè loquitur. *Etsi Transubst. ex Scripturis, vt tu arbitraris, probari non possent. &c.* Non negat probari posse: vt mentitur Kemnitius. Scotustria dicit, 1. Potuisset Deus fecisse, vt Corpus Christi esset cum pane; sed tunc minus fuisse miraculum. 2. Non extare locum Scripturæ, vnde quis cogatur admittere Transubst. sine Ecclesiæ declaratione. Et verum est. 3. Ob declarationem Ecclesiæ iam liquere, esse Transubst. Errat autem in hoc: quod ante Conc. Lateran. non fuerit dogma fidei Transubstantiatio.

AD III. Vt supra. *Hic calix*, demonstrat rem contentam: ita & *Hoc* rem contentam; stantibus in vtroque accidentibus, sed in mutatâ substantiâ. Dicitur tamen etiam post Consecrationem *Panis*, Quia fuit; retinetque speciẽ; & effectus in cibandò; Vel quia more hebræo omnis cibus dicitur panis: vt *Manna*.

AD IV. Substantia panis non pertinet ad rationem & significationem Sacramenti; sed Accidentia, vt signa; quibus per accidens est habere substantiam, vel non; in hoc miraculo. Proinde Materia manet, quatenus est opus, sc. in sensibilibus accidentibus, non in substantia. Manet & Analogia panis, quæ est, non corpora.

poraliter nutrire; sed significare nutritionem spiritalem per Corpus Christi. Sicut non opus erat, esse veram columbā, quæ Sp. Sancti realem præsentiam representabat: analogiæ sat erat species externa.

AD V. *Ioann. 6.* loquitur de pane cœlesti, qui est *Vivus, Vita*: non detriticeo; ideo non opus erat mutatione; sed pro eodem supponit ista, *Ego, & Panis*: Atqui *Matth. 26.* demonstrat diuersa per *Hoc, sc. species & Contentum.*

AD IV. Nihil annihilatur; substantia esse definit; accidentia manent.

AD VII. Vera omnia; sed hæc in signo, illa in Contento fiunt.

AD VIII. Contrariæ conditiones sunt in Christi Corpore, & in phantastico. Hoc enim videtur oculis esse, quod in se non est; at illud non videtur sensib⁹ esse, quod est; ideo potius per id refutantur i hæretici.

Neque Essentia accidētis est, (nisi naturaliter, iuxta Arist. At iuxta aliquos, nec naturaliter) inhærere subiecto actu, sed ordinari ad inhærentiam, ob existentiam eorum, à qua differt essentia, &c. Ordo autem accidentis ad substantiam est triplex: I. *Essentialis*; quia est ens imperfectum; ideo eius esse est inesse; quatenus respicit substantiam. 2. *Potentialis*; quia appetit inesse; & hæc proprietas est posterior illius essentiæ. 3. *Actualis* inhærentia, seu existentia. Vnde nulla est contradictio, suspendi accidentium naturam & proprietatem potentia diuinā.

Q V Æ S T I O. LIV.

An Transubstantiatio sit nouum commentum?

LVTHERVVS *lib. de Capt. Babyl. c. 1.* affirmat inuentum esse S. Thomæ, & Thomistarum; approbat ab Innocentio III. c. firmiter in Concilio Lateranensi.

MARTYR, *lib. contra Gardin.* Innocentium III. id excogitasse ait anno 1115. Græcos ab ea voce semper abhoruisse. CALVINVS *Inst. l. 4. c. 17. §. 13.* Tempore S. Bernardi nondum id orbi innotuisse. Kemnitius, *part. 2. Exam. Sess. 13. c. 4.* Tempore Lombardi nil certi de eo in Ecclesia constituisse ait, iam primum in Concilio Tridentino esse definitum.

AVTOR. I. Res Transubstantiationis ipsa inde à Christo manat, mansitque semper. I. *Ætate, S. Instinus apologia 2* ait cibum, quo pascimur, esse Carnem Christi. S. Irenæus *l. 4. c. 14.* *Constabit eum Panem, in quo gratiæ acta sunt, esse Corpus Domini.* II. *Ætate. Tertull. l. 4. in Marcionem. Panem Corpus s. um facit dicendo, Hoc est Corpus meum.* S. Cyprian *Panis discipulis datus non effigie, sed naturâ mutatus omnipotentia Verbi factus est Caro.* III. *Ætate. Cyr. Hierosol. Ambr. Greg. Nyss &c.* IV. *Ætate. Chryl. Aug. Cyr. Alex. Euf. &c.* V. *Ætate. S. Remigi⁹, in I Cor. 10.* VI. *Ætate. S. Greg. VII. Beda, Damasc. VIII. Theophyl. Strabus, Alcuinus, &c.* IX. *Ætate. S. Fulbertus Carnot.* Atque isti ante Berengarium floruerunt, docentque realiter Transubstantiationem.

X. *Ætate contra Berengarium scripserunt idem Lanfrancus, Adelmānus, Hugo, Lingo, Guitmundus, Anselmus.* XII. *Ætate, Algerus, Petr. Cluniac* Qui omnes ante Innocentium III. floruerunt.

II. Res Transubstantiationis definita subanathemate fuit in Conciliis ante 500. annos. I. In Concil Romano sub Nicolao II. anno 1060. abiurante ibi

Pp 3 Beren.